

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ

Завдання для самостійної роботи
з дисципліни «Психологія впливу та захисту»

Укладач

Професор кафедри психології діяльності в
особливих умовах
Доктор соціологічних наук, професор
Скориніна-Погребна О.В.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Одним з дієвих засобів успішної підготовки майбутніх фахівців є самостійна робота студентів та курсантів. Вона вчить студента та курсанта з першого курсу оволодівати теоретичними знаннями, узагальнювати та систематизувати їх а також використовувати на практиці.

Самостійна робота проводиться у різних формах: пошуку відповіді на проблемні питання при підготовці до семінарських та практичних занять, самостійного опрацювання деяких питань з теми, написання рефератів та доповідей, конспектування та анотування літератури, підготовка контрольної роботи (для студентів-заочників), написання курсових та дипломних робіт. Кожна форма самостійної навчальної діяльності студентів спрямована на удосконалювання психологічних знань з окремих тем, навчання застосуванню цих знань для рішення прикладних задач, формування умінь і навичок психологічного дослідження, придбання умінь і навичок практичної психологічної роботи.

При виконанні самостійної роботи студент повинен засвоїти наступні основні уміння:

- самостійний пошук інформації з заданої теми;
- добір істотної інформації, необхідної для повного висвітлення досліджуваної проблеми, відділення цієї інформації від другорядної (у рамках даної теми);
- аналіз і синтез знань і досліджень з проблеми;
- узагальнення і класифікація інформації з дослідницьких проблем;
- логічне і послідовне розкриття теми;
- узагальнення психологічних знань з проблеми і формулювання висновків з літературного огляду матеріалу;
- стилістично правильне оформлення наукової думки в реферативному ключі;
- грамотна побудова наукового тексту;
- правильне оформлення роботи.

Усе перераховане вище може бути підставою і критерієм для оцінки роботи студента викладачем.

Перший етап діяльності студента при виконанні самостійної роботи – пошук відповідних джерел інформації з досліджуваної теми. Основні джерела: книги, методичні посібники і розробки, статті в наукових і науково-методичних журналах, збірниках наукових і науково-методичних робіт, матеріали конференцій, веб-сторінки в Інтернеті. При вивченні публікацій по темі необхідно користуватися науковими бібліотеками.

Знайомство з книгами і статтями в журналах доцільно починати з останніх років видання, щоб у першу чергу познайомитися із сучасним станом проблеми і вивчити останні бібліографічні огляди по темі. У них також можна знайти посилання на інших авторів, на інші книги і статті по темі, які видані раніше. Це дозволить розширити сферу бібліографічного пошуку. Кількість посилань на яких-небудь авторів у різних джерелах дозволить з'ясувати найбільш авторитетних фахівців в області певного дослідження.

Порівняно новим джерелом інформації з психології став Інтернет. Для успішного пошуку інформації в ньому важливо знати адреси відповідних сайтів і веб сторінок.

Однією з важливих форм самостійної роботи курсантів та студентів є учбово-дослідницька робота, яка передбачає формулювання завдань роботи, підбір методів та методик, складання плану проведення дослідження та власне практична його реалізація, аналіз, інтерпретація та узагальнення отриманих даних. Окрім навчального ефекту виконання такої роботи переслідує і наукові цілі – отримання, перевірку та переперевірку психологічних фактів, виявлення достоїнств та недоліків тієї чи іншої методики відносно різних цілей. Добре, якщо така робота матиме ще й практичні наслідки (виявлення психологічних особливостей, аналіз причин певних явищ та надання рекомендацій). Сполучення учбових, навчальних та практичних цілей сприяє напрацюванню дослідницьких якостей особистості майбутнього психолога.

Велике значення для успішної учбової діяльності студентів та курсантів має планування самостійної роботи у часі та уміння організувати свою роботу таким чином, щоб добиватись високих результатів з найменшими затратами часу. В цьому велика роль належить викладачу (його умінню організувати та контролювати виконання самостійної роботи).

Не виключено, що студенти та курсанти можуть зацікавитись темою дослідження та виявлять бажання продовжити розпочате дослідження в даній області психології.

Питання до самостійної роботи

1. Основні моделі контролю свідомості (реформування мислення).
2. Методи вербовки та контролю свідомості в деструктивних культурах.
3. Групове мислення як механізм впливу на особистість в деструктивному культурі.
4. Психологічні механізми впливу на особистість в культурі.
5. Вплив деструктивних релігійних сект на психічне здоров'я й особистість людини.
6. Впливи в торгівлі, рекламі та політиці.
7. Інформаційні впливи й засоби масової комунікації.
8. Пропаганда й дискусійне переконання: різниця принципів й механізмів.
9. Впливи в процесах виховання та освіти.
10. Науково-практичні підходи до психології впливу.
11. Класифікація методів впливу.
12. Деструктивність маніпулятивного впливу.
13. Необхідність цілеспрямованого формування культури впливу и сприйняття впливів
14. Масові впливи у великих групах: деіндивідуалізація, масова комунікація.
15. Пропаганда й дискусійне переконання.
16. Феномен деструктивних культур й контролю свідомості.
17. Впливи в торгівлі.
18. Впливи в рекламі.

19. Впливи в політиці.
20. Психологія харизматичних лідерів.

3. Рекомендована література

1. Абалакина М.А., Агеев В.С. Анатомия взаимопонимания. - М., 1990.
2. Зимбардо Ф., Ляйппе М. Социальное влияние. - СПб., 2000.
3. Кара-Мурза С.Г. Манипуляция сознанием. - М.: Изд-во Эксмо, 2006. - 832 с.
4. Колпакиди А.И., Прохоров Д.П. КГБ: спецоперации советской разведки. - М., 2000.
5. Менегетти А. Психология лидерства. - М. Серебряные нити, 1996.
6. Михайлюк Е.Б. Психология влияния. - Ростов н/Д.: Феникс, 2003. - 160 с.
7. Мясищев В.Н. Психология отношений. Избр. психол. труды. -М.; Воронеж, 1998.
8. Семечкин Н.И. Психология социального влияния. - СПб.: Речь, 2004. - 304 с.
9. Сидоренко Е. В. Тренинг влияния и противостояния влиянию. - СПб.: Речь, 2002. - 256 с.
10. Смит М. Как научиться говорить "нет". - СПб.: ИК "Комплект", 1996. - 315 с.
11. Смит М. Тренинг уверенного поведения. - 2000.
12. Таранов П. С. Приемы влияния на людей. - Симферополь: Таври, 1995. - 496 с.
20. Халперн Д. Психология критического мышления. - СПб.: "Питер", 2000. - 512 с.
21. Харрис Р. Психология массовых коммуникаций. - СПб.: прайм-Еврознак, 2001. - 448 с.
23. Чалдини Р. Психология влияния. - СПб.: Питер, 2005. - 286 с.